

בש"פ 120/17 - מדינת ישראל נגד אחמד חסארמה

בבית המשפט העליון

בש"פ 120/17

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: אחמד חסארמה

בקשה להארכת מעצר חמישית מעבר לתשעה חודשים
לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה -
מעצרים), התשנ"ו - 1996

תאריך הישיבה: י' בטבת התשע"ז (8.1.2017)

בשם המבקשת: עו"ד אופיר טישלר

בשם המשיב: עו"ד תמר אולמן

החלטה

1. בקשה חמישית להארכת מעצר המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ב- 90 ימים החל מיום 9.1.2017 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 29649-05-15 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם.

2. ביום 17.5.2015 הוגש לבית המשפט המחוזי בחיפה כתב אישום נגד המשיב המייחס לו ביצוען של

עמוד 1

עבירות רצח בכוונה תחילה, קשירת קשר לביצוע פשע (רצח) ועבירות בנשק - לפי סעיפים 300(א)(2) בצירוף סעיפים 301 ו-29, 499(א)(1) ו-144(א) ו- (ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאמה. בתמצית, מכתב האישום עולה כי על רקע סכסוך בין משפחתו של המשיב למשפחתו של עלי חסארמה (להלן: המנוח), קשרו המשיב ודודו קשר לגרימת מותו של המנוח. לצורך הענין פנו השניים לחבר של המשיב, וביקשו ממנו להמית את המנוח בתמורה לסכום של 150,000 ש"ח. לשם ביצוע התכנית קיבל המשיב מבן דודו אקדח. ביום 18.7.2014 נסעו המשיב, הדוד והחבר ליער אחיהוד, אליו היה צפוי להגיע המנוח במהלך עבודתו, ושם מסר המשיב לחבר את האקדח, כפפות ומסיכה. המשיב ודודו נסעו מן המקום והותירו בו את החבר, אשר זמן מועט לאחר מכן ירה במנוח וגרם למותו. החבר נמלט מן הזירה ודיווח למשיב כי התכנית בוצעה, ובהמשך שילמו לו המשיב והדוד סכום של 30,000 ש"ח, תוך הבטחה כי היתרה תשולם לו בהמשך.

3. יחד עם כתב האישום הגישה המבקשת בקשה לעצור את המשיב עד לתום ההליכים נגדו. באותו היום (17.5.2015) התקיים דיון בבקשה בבית המשפט המחוזי בחיפה, אשר הורה באופן ארעי על המשך המעצר. בדיון ביום 11.6.2015 נתבקשה על ידי ההגנה דחייה נוספת של המשך הדיון, לשם לימוד חומר החקירה. בדיון ביום 16.7.2015 הסכימה באת כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילות מעצר נגדו, אך טענה כי הואיל והדיונים בהליך העיקרי נקבעו להתחיל רק בחודש מרץ 2016, יש לבחון האפשרות כי הוא יושם בחלופת מעצר. בהחלטה מיום 30.7.2015 קבע בית המשפט כי אין תוחלת לעריכת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב, בהתחשב במסוכנות הנשקפת ממנו על רקע הסכסוך בין המשפחות, והורה על מעצרו עד לתום ההליכים.

4. לקראת תום תשעת חודשי המעצר הראשונים של המשיב, פנתה המבקשת לבית המשפט העליון בבקשה כי יוארך מעצרו. בית המשפט (השופטת א' חיות), בהחלטה מיום 25.2.2016, הורה כי ייערך תסקיר מעצר בעניינו של המשיב וכי יוארך מעצרו ב-60 ימים, בהנחה שעד לאותו מועד יוגש התסקיר לבית המשפט המחוזי, אשר יקבל בנדון החלטה. בית המשפט ביקר בהחלטתו את המצב שבו משפטו של המשיב טרם החל בעת שחלפו תשעה חודשים למעצרו, וכאשר למשיב אין חלק בעיכוב זה. עוד ציין בית המשפט כי צפויים להעיד בתיק 55 עדי תביעה וכי בשלב זה לא נראה שיהיה במועדים שנקבעו לדיוני הוכחות כדי לקדם את ההליך באופן משמעותי, כך שהבקשה הנדונה הינה ככל הנראה הראשונה בשרשרת בקשות שתוגשנה בהמשך.

5. ביום 10.4.2016 הוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר מעצר בעניינו של המשיב, אשר לא כלל המלצה לשחררו לחלופת מעצר, שכן נמצא כי קיים סיכון להישנות אירועים אלימים בין המשפחות שעודן מצויות בסכסוך, וכי אין ביכולתם של קרובי משפחתו של המשיב שהוצעו כמפקחים לאיין את סיכון זה ואת הסיכון להישנות מעשים פורצי גבולות מצדו של המשיב. ביום 11.4.2016 התקיים דיון בבית המשפט בבקשה לשחרור המבקש לחלופת מעצר, וביום 14.4.2016 ניתנה החלטת בית המשפט. בהחלטתו הורה בית המשפט כי המשיב יישאר במעצר, שכן לא נמצאה חלופה מתאימה להותרתו מאחורי סורג ובריח, וזאת בהתחשב בממצאיו של שירות המבחן אודות המסוכנות הנשקפת מן המשיב, הנתמכים בהרשעות קודמות של המשיב. בית המשפט מצא, כפי שמצא שירות המבחן, כי מי שהוצעו לפקח על המשיב אינם מתאימים לכך, ולבסוף ציין כי בשקלול חלקו של המשיב בפרשה, הסכסוך בין המשפחות בכללותו וההתרשמות של שירות המבחן, לא ניתן לקבוע כי חלופת המעצר שהוצעה עומדת בתנאים הנדרשים.

6. בהמשך הגישה באת כוח המשיב לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר, שבמסגרתה הוצעה חלופת מעצר נוספת. תסקיר שערך שירות המבחן בנוגע להצעה זו הוגש לבית המשפט ביום 29.5.2016, ובגדרו נכללה מסקנה דומה לזו שחתמה את התסקיר הקודם שנערך בעניינו של המשיב. ביום 2.6.2016 התקיים בבית המשפט המחוזי דיון בבקשת העיון החוזר ונחקרו מי שהוצעו כמפקחים הפעם הזו. המשך הדיון התקיים ביום 5.6.2016, ובסופו החליט בית המשפט כי יחידת האיזוק האלקטרוני תערוך חוות דעת אודות היתכנות התקנת איזוק אלקטרוני במקום המעצר המוצע, וכי אחרי שזו תתקבל, ייערך המשך הדיון ביום 14.6.2016.

7. בינתיים, לבקשת באת כוח המשיב, נדחה הדיון בבקשה השנייה שהגישה המבקשת, ביום 13.4.2016, להארכת מעצרו של המשיב ב- 90 ימים נוספים. ביום 13.6.2016 ניתנה החלטת בית משפט זה (השופט נ' סולברג) שלפיה בחלוף שני שלישים מתקופת הארכת המעצר שנתבקשה, מוארך המעצר ב- 90 ימים החל מיום 17.4.2016, אלא אם תינתן על ידי בית המשפט המחוזי החלטה אחרת בגדרי בקשתו של המשיב לעיון חוזר.

8. למחרת (14.6.2016) הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המבקש בתנאי איזוק אלקטרוני, בכפוף לערבויות ולהפקדה כספית. בית המשפט ציין אמנם כי מהחלטת בית המשפט העליון מיום 25.2.2016 עולה בבירור כי אלמלא הימשכות משפטו של המשיב, על פני הדברים לא היה מקום לשחררו לחלופת מעצר, ועוד ציין כי שירות המבחן חזר על המלצתו שלא לשחרר המשיב לחלופת מעצר, אך יחד עם זאת ציין כי המפקחים שהוצעו הפעם הזו הינם כשלעצמם ראויים, וקבע כי בפני שירות המבחן לא עמדו כלל הנתונים שהיוו בסיס להחלטת בית המשפט העליון האמורה. על כן הוחלט לשחרר את המשיב למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני, ולבקשת המבקשת עוכב ביצוע ההחלטה עד ליום 16.6.2016.

9. על החלטת בית המשפט המחוזי עררה המבקשת לפני בית משפט. ערר המדינה התקבל (השופט ע' פוגלמן). בית המשפט הטעים כי בהחלטה מיום 25.2.2016 הדגיש בית משפט זה כי שחרור המשיב לחלופת מעצר יותנה בכך שהחלופה שתוצע תהלוך את נסיבותיו החמורות של הענין, ואילו מתסקירו האחרון של שירות המבחן עולה כי אף בחלופה השנייה שהוצעה אין כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיב, כמו גם את הסיכון לו עצמו. בית המשפט קבע כי לא נמצאו בהחלטת בית המשפט המחוזי טעמים של ממש לסטייה מהמלצת שירות המבחן במקרה זה, ועוד ציין כי מאז ההחלטה מיום 25.2.2016, חלה התקדמות של ממש בניהול משפטו של המשיב. על כן בוטלה החלטת בית המשפט המחוזי לשחרר את המשיב למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני, ונקבע כי ההארכה האחרונה של מעצרו של המשיב, עליה כאמור הורה בית משפט זה ביום 13.6.2016, עומדת בעינה.

10. ביום 14.7.2016 האריך בית המשפט (השופט א' שהם), בהסכמת המשיב, את מעצרו ב- 90 ימים נוספים, וביום 13.10.2016 נעתר (השופט ס' ג'ובראן) לבקשתה הרביעית של המבקשת להארכת מעצרו. בית המשפט התייחס בהחלטתו אל המסוכנות הנשקפת מהמשיב נוכח המיוחס לו, ואל ההלכה שלפיה מי שמואשם ברצח ישוחרר לחלופת מעצר רק במקרים נדירים, שעניינו אינו בא בגדרם. עוד ציין בית המשפט את הימשכות הסכסוך האלים בין המשפחות ואת העובדה כי התסקירים שנערכו בעניינו של המשיב לא המליצו לשחררו לחלופת מעצר. לבסוף צוין כי יש צפי להתקדמות משמעותית בתיק מכאן ואילך, אך הוער כי יש מקום לקבוע מועדי הוכחות נוספים על אלה הקבועים כבר.

11. כעת, לקראת חלוף 90 ימים מאז הוארך בפעם הרביעית מעצרו של המשיב, הוגשה בקשת המדינה להארכה נוספת של המעצר. נטען כי בית משפט זה, בהחלטותיו השונות בעניינו של המשיב, עמד על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו ונתן דעתו להערכת שירות המבחן כי אין בחלופות המעצר שהוצעו בעניינו כדי לאיין את הסיכון המתקיים על רקע הסכסוך בין המשפחות. טעמים אלה מצדיקים גם כעת, למרות הקושי העולה מהימשכות המשפט, את המשך המעצר. כן נטען כי בנוסף על המסוכנות הנשקפת מהמשיב, קיים חשש לשיבוש מהלכי משפט על ידו, על דרך של השפעה על עדים ואף חשש להימלטות מן הדין. אשר להימשכות המשפט, המבקשת מציינת כי מעת שהחלו להישמע ההוכחות בתיק התקיימו 15 ישיבות, בהן העידו 34 עדי תביעה, וכי נכון לעת הזו קבועים 7 מועדים נוספים עד לחודש מרץ 2017.

12. בדיון לפני הפנה בא כוח המדינה לנימוקי הבקשה תוך שהודגש כי מדובר במסוכנות גבוהה של המשיב וכי מדובר בסכסוך פעיל שגבה קורבנות גם לאחר האירועים מושא האישומים נגד המשיב. כן צוין כי אמנם בתחילה היה עיכוב בהליכים אך זה מכבר עלו ההליכים על דרך המלך וכבר נשמעו רוב עדי התביעה ונתרו עדים מעטים לסיום פרשת התביעה, וכי קבועים שבעה דיוני הוכחות בתקופת הארכה המבוקשת. מנגד, טענה בא כוח המשיב כי אמנם נשמעו 34 עדים אך העדים הראשיים טרם נשמעו, וכמובן שפרשת ההגנה טרם החלה, וממילא המשפט צפוי להימשך עוד זמן רב. בנסיבות אלה, נטען, כי יש מקום לשקול חלופת מעצר.

דיון והכרעה

13. לאחר עיון הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

14. כידוע, במוקד הדיון בבקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים עומדים קצב התקדמות ההליך והאיזון בין זכויות הנאשם לבין הצורך בשמירת שלום הציבור ותקינות ההליך המשפטי. במסגרת זו על בית המשפט לתת דעתו, בין היתר, לאופי העבירות המיוחסות לנאשם ולמידת המסוכנות הנשקפת ממנו, כמו גם לעוצמת עילות המעצר הסטטוטוריות לפי סעיף 21 לחוק המעצרים המתקיימות בנאשם (בש"פ 54/16 מדינת ישראל נ' פלוני (7.1.2016); בש"פ 82/16 מדינת ישראל נ' עדנאן עלא דין (31.1.2016)).

15. המשיב מואשם כאמור בעבירות חמורות ביותר: רצח בכוונה תחילה, קשירת קשר לביצוע פשע (רצח) ועבירות בנשק. עבירות אלה, ובעיקר כמובן עבירת הרצח, מצביעות על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו לשלום הציבור וביטחונו, כמו גם על חשש ממשי להימלטות.

16. כפי שהדגיש בית משפט זה (השופט ס' ג'ובראן) בהחלטת הארכת המעצר האחרונה בעניינו של המשיב -

"שחרור נאשם המואשם בביצוע רצח בכוונה תחילה ממעצר מאחורי סורג ובריה ייעשה אך במקרים נדירים ובנסיבות יוצאות דופן (ראו: בש"פ 8291/15 אבו זעילה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (15.12.2015); בש"פ 3517/14 מדינת ישראל נ' גורבאן, פסקה 12 (25.5.2014)). בנוסף, עבירת הרצח היא עבירה המקימה חזקת מסוכנות, אותה

ניתן לסתור רק בנסיבות יוצאות דופן (ראו למשל: בש"פ 6888/13 דלו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (27.10.2013)). נסיבות אלה אינן מתקיימות בענייננו, בו בוצע הרצח תוך תכנון מוקדם וממניע של נקמה. עמדה זו מתחזקת אף נוכח הימשכות הסכסוך האלים בין המשפחות, אשר לא חדל מלגבות קורבנות ועלול לפגוע במשיב ובמפקחיו אם ישוחרר. יתרה מזאת, התסקירים שהוגשו עד כה על ידי שירות המבחן לא באו בהמלצה לשחרור המשיב, אלא עמדו על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו וזאת אף בשים לב לנטייתו להתנהגות פורצת גבולות."

17. דברים אלה שנאמרו לפני פחות מ- 3 חודשים (מיום 13.10.2016) כוחם יפה אף היום. באת כוח המשיב הפנתה למספר מקרים בהם נבחנה או נקבעה חלופת מעצר בתיקי רצח, אלא שכאמור אלה מקרים נדירים ובעיקר בנסיבות חריגות. לא אלה פני הדברים בענייננו.

18. אכן קצב התקדמות ההליכים בתיק בתחילת הדרך לא היה משביע רצון, אך בינתיים חלה התקדמות משמעותית: התקיימו עד כה 15 ישיבות הוכחות בהן נשמעו 34 עדי תביעה, ובהתאם להוראת השופט ג'ובראן בהחלטתו האמורה, נקבעו דיוני הוכחות נוספים, וכעת קבועים עוד שבעה מועדים עד לחודש מרץ, בתקופת ההארכה המבוקשת.

19. בנסיבות אלה אין מנוס מהארכת מעצרו של המשיב כמבוקש, וכך אני מורה. מעצר המשיב מוארך בזה ב- 90 ימים החל מיום 9.1.2017, או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 29649-05-15 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם.

ניתנה היום, י' בטבת התשע"ז (8.1.2017).

שׁוֹפֵט